

УДК 658.589

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ У РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Боярська М.О., к.е.н., доцент, ХНЕУ ім. СМ. Кузнеця, м. Харків, Україна

Анотація — В статті розглянуті питання щодо ролі інноваційного управління. Визначено основні напрямки управління та впровадження інновацій та інноваційних процесів у розвитку підприємства та проблеми, які гальмують інноваційне управління.

Ключові слова — інноваційна діяльність, інноваційне управління, інноваційний процес, інновація.

Інноваційне управління у розвитку підприємства є визначальним фактором росту ефективності діяльності підприємства, підвищення якості продукції, економного використання ресурсів, запобігання екологічним наслідкам індустріалізації. Тільки за умови досягнення високого рівня інноваційного управління підприємств економіка країни зможе зайняти гідне місце у світовому процесі економічного розвитку.

Саме інновація, сприяє динамічному саморозвитку та забезпечує конкурентоспроможність на всіх ієрархічних рівнях економіки. Інноваційний розвиток підприємств – це визначений безперервний рух, що базується на впровадженні і реалізації інновацій, які зумовлюють поліпшення кількісних та якісних характеристик діяльності підприємства, забезпечують зміцнення його ринкових позицій та створюють умови для його прогресивного розвитку.

Економічний розвиток ринкової системи господарювання значною мірою обумовлений впливом накопиченого та придбаного досвіду. Він набувається завдяки збагаченню думки, таланту людини, її здатності до досліджень і раціоналізації.

Загострення конкуренції змушує підприємців дедалі активніше

використовувати досягнення сучасного науково-технічного прогресу (НТП), поєднувати їх з організаційними та управлінськими заходами. Таким чином підприємництво пов'язується з розвитком технологій, нововведеннями та економічним зростанням. Це дає змогу розглядати підприємництво як провідну ланку в реалізації НТП.

Підприємницька діяльність, яка спрямована на створення нових продуктів, технологій та послуг і супроводжується формуванням відповідних методів організації й управління, дістала назву інноваційне підприємництво.

Інноваційне підприємництво виступає як особливий новаторський процес створення нового, це вид господарювання, спрямований на пошук нових можливостей, на комерційне використання нововведень. Цей вид підприємництва характеризується особливою поведінкою підприємця: готовністю брати на себе весь ризик зі здійснення нового проекту і водночас фінансовою відповідальністю [4].

Отже, сучасні технології не лише відкривають нові можливості комерційного використання в економіці результатів наукового пошуку, а й висувають високі вимоги до організації процесу його освоєння. Ці вимоги стосуються правильного вибору форм інноваційного підприємництва, рівня кваліфікації персоналу фірми та його мотивації.

Зазначимо, що інтенсивний розвиток інноваційного підприємництва у розвинутих країнах став досить успішним завдяки індивідуальній ініціативі й успіхові, створенню умов для втілення особистих інтересів підприємця. Забезпечення матеріального достатку, знаходження відповідних форм самовираження уособлює досить сильні стимули до високоєфективної

праці. Саме тому інноваційне підприємництво розглядається як найважливіший інструмент розвитку і трансформації економічної системи в умовах сучасного і є необхідною складовою для науково-технічного прогресу.

Суть в тому, що економічна система розвивається не раптово й одночасно за всіма напрямками, а втягується у нові, більш досконалі виробництва поступово, ланка за ланкою. Першими в цьому процесі виступають інноваційні виробництва, які відкривають шлях іншим підприємцям. Вони продукують нові технології, способи організації і управління виробництвом. Подальше втілення інновацій визначає темпи науково-технічного прогресу, ефективність розвитку економічної системи.

Сучасне інноваційне управління має базуватися на виявленні причин і взаємозв'язків, які виникають у діяльності систем, урахуванні швидкоплинних змін навколишнього середовища, а також глобальних явищ і подій, які так чи інакше впливають на розвиток підприємства. Без постійного впровадження нововведень у діяльності будь якого підприємства його життєвий цикл різко скорочується і практично стає неможливим досягнення поставлених цілей взагалі та на кожному етапі зокрема.

Інноваційний процес завжди спрямований на втілення завершених наукових досліджень і розробок та інших науково-технічних досягнень у практичну діяльність. Він забезпечує вдосконалення структури підприємства відповідно до реалізації його цілей, чіткість і злагодженість взаємозв'язків підсистем, ефективність системи управління. Це неможливо без формування необхідного механізму управління підприємством на засадах інноваційного підходу для здійснення процесу створення, втілення та розповсюдження технічної, організаційної, інформаційної новизни, яка не тільки задовольняє потреби розвитку суспільства, а й стимулює його розвиток у потрібному напрямі [1].

Інноваційний механізм управління підприємством у сучасних умовах – це

цілісна система основних елементів, які регулюють процес управління його інноваційною діяльністю. До структури інноваційного механізму управління підприємством належать елементи державного нормативно-правового регулювання, ринкові механізми, внутрішні механізми регулювання окремих аспектів управлінської інноваційної діяльності, система конкретних методів і засобів її здійснення.

Іншими словами, складовими елементами інноваційного механізму управління підприємством є технологія, принципи та взаємопов'язані засоби їх реалізації, персонал, матеріальні, фінансові й інформаційні ресурси, корпоративна культура.

Запроваджуючи інноваційні перетворення, розвиваючи інноваційний механізм управління, підприємство повинно враховувати закони й закономірності розвитку навколишнього середовища і, з огляду на це, виробити чітку систему принципів і методів розробки та реалізації інноваційних управлінських рішень [2].

Підприємство – відкрита система, яка невпинно само розвивається і самонавчається; зважаючи на це, кожний керівник для досягнення ефективного інноваційного управління підприємством має зважати на певні фактори, а саме:

- універсальну систему управління, яка забезпечує оптимальну діяльність підприємства на всіх етапах його розвитку;
- колективну стратегію та виробниче самоврядування, які розкривають ініціативу та відповідальність персоналу за інноваційні перетворення;
- якісну систему підготовки та перепідготовки кадрів.

Отже, для ефективного розвитку інноваційної цілеспрямованості підприємства необхідно, щоб його керівництво й персонал опановували цілісну систему знань, яка складається з трьох блоків: суспільно орієнтованих базових знань, які ґрунтуються на універсальних законах розвитку; соціально орієнтованих професійних знань; глобально орієнтованих

управлінських знань, які дозволяють керувати інноваційними процесами розвитку підприємства, що, у свою чергу, позитивно впливає на інноваційний розвиток суспільства.

Для одержання більш високої віддачі від інноваційної діяльності здійснюється класифікація інновацій. Необхідність класифікації, тобто поділу всієї сукупності нововведень по тих або інших ознаках на відповідні групи, пояснюється тим, що вибір об'єкта інновації є дуже важливою процедурою, оскільки вона зумовлює всю подальшу інноваційну діяльність, результатом якої стануть підвищення ефективності виробництва, розширення номенклатури наукомісткої продукції і зростання її обсягів [3].

Інновація пов'язує різні за характером і методами управління сфери господарської діяльності: науку, виробництво, інвестиції, збут продукції. Крім того, вони визначають сутність та специфіку інноваційних процесів і, відповідно, особливості управління ними. У процесі створення організаційно-економічного механізму управління необхідний облік кількості та особливостей нововведень, які утворюють ці процеси.

Таким чином, інноваційне управління відіграє дедалі помітнішу роль в економічному та соціальному розвитку суспільства, набуваючи нових рис. Розгортання діяльності підприємців-новаторів впливає на методи управління та

організації, на інші сторони розвитку суспільства.

Список використаної літератури

1. Гросу В. А. Економіка та організація інноваційної діяльності: навч. посіб. / В. А. Гросу – Харків : Харк. держ. ун-т харч. та торгівлі, 2010. – 272 с.
2. Захарченко В. І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки. навч. посіб. / В. І. Захарченко, Н. М. Корсікова, М. М. Меркулов. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.
3. Косчик Р. С. Види інновацій на промислових підприємствах / Р. С. Косчик // Науковий вісник НЛТУ України : збірник науково-технічних праць. Вип. №22. – Львів : НЛТУ, 2012. – 402 с.
4. Сиротинська Н. М. Види інновацій підприємств промисловості / Н. М. Сиротинська // Менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення і проблеми розвитку : [збірник наукових праць] / відповідальний редактор О. Є. Кузьмін. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. – С. 314–319.

Автор

Боярська М. О., доцент, ХНЕУ ім. С. Кузнеця (maria1boyarsky@rambler.ru).

Тези доповіді надійшли 05 лютого 2016 року.

Опубліковано в авторській редакції.